

A nosa literatura nun escritor inglés

Salvador Lorenzana

Formas de citación recomendadas

1 | Por referencia a esta publicación electrónica*

LORENZANA, SALVADOR (2011 [1956]). “A nosa literatura nun escritor inglés”. *Alborada. Órgano del Centro Gallego de Barcelona*: 1956, 10. Re-edición en *poesiagalega.org*. *Arquivo de poéticas contemporáneas na cultura*. <<http://www.poesiagalega.org/arquivo/ficha/f/756>>.

2 | Por referencia á publicación orixinal

LORENZANA, SALVADOR (1956). “A nosa literatura nun escritor inglés”. *Alborada. Órgano del Centro Gallego de Barcelona*: 1956, 10.

* Edición dispoñíbel desde o 23 de maio de 2011 a partir dalgunha das tres vías seguintes: 1) arquivo facilitado polo autor/a ou editor/a, 2) documento existente en repositorios institucionais de acceso público, 3) copia dixitalizada polo equipo de *poesiagalega.org* coas autorizacións pertinentes cando así o demanda a lexislación sobre dereitos de autor. En relación coa primeira alternativa, podería haber diferenzas, xurdidas xa durante o proceso de edición orixinal, entre este texto en pdf e o realmente publicado no seu día. O GAAP e o equipo do proxecto agradecen a colaboración de autores e editores.

A NOSA LITERATURA NUN ESCRITOR INGLÉS

Por SALVADOR LORENZANA

figura de Aubrey Fitz-Gerald Bell ten pra nós un significado entranabre. Era o escritor inglés un espírito culto, sensíbre, de rara curiosidade intelectual. Poseía dotes pacentes e analíticas, de fonda erudición. Pero, ademáis, o seu poder de enxuiciar, a súa facultade de síntesis, tiñao calificado como un dos millores críticos de fala inglesa.

Aubrey F. G. Bell gostaba dos vellos camiños do cabo ocidental de Europa. Viviu en Portugal no decurso de longas tempadas; gostaba de vagamundear pol-os seus campos, misturarse co pobo, recibir dil impresiós de primeira man, que recollía na antena da súa sensibilidade depurada. As súas afeccións de gran isolado, levárono a unha vida de fosco illamento, sobre das ribeiras do Atlántico, na súa casa de Manique. Edificón logo outra mansión perto de San Xoán de Estoril, onde se afixo á vida civilizada, mantendo un clima de relacións sociás.

Da estada en terra lusa data o máis abondoso da súa estesa obra: "Poemes from the Portuguese", "Etudies in Portuguesse Literatura", "Some Remarks on the Cantigas de Amigo", "Portuguesse Literature", e moitos outros estudos. A nosa referencia cinguese soio a estes títulos, porque en todos íles ten cabida a alusión ou o análisis da Galicia literaria.

O escritor británico ten emprestado, nefeito, servicios innegabres á nosa literatura. Os poetas máis representativos do renacemento galego, foron traducidos por íl, con intelixente fidelidade, ó seu propio idioma. "Portuguesse Literature" é un libro de valemto, no que enxuicia nidiamente as manifestaciós da nosa criación literaria. Hai nistas páxinas unha aguda e fina versión da lírica galega primitiva. Hai tamén un apertado capido adicado ó rexurdimento da época romántica e do tempo moderno. O mesmo autor o xustifica: porque "nembargante ser arestora completamente independente a língoa da que xurdiu o portugués, despois do século XIII, o galego moderno non difire máis do portugués de hoxe que do idioma dos Cancioeiros, co que se estrenou a literatura lusa".

A traveso do estilo zumoso e documentado de Aubrey F. G. Bell, solpréndenos a fonda significación cultural do Camiño de Santiago, "des pelerins qui vont chantant et des jongles"; o senso das parodias medievás de aitos do culto, nas que os galegos destacaban como peritos na arte de remedar; a forma como a lírica vai trocándose en cantiga de danza; a significativa esencia dunha poesía peculiar...

O crítico inglés comprácese en reiterar o valemto universal da língoa de Galicia nos séculos medios. A seu entender, Alfonso o Sabio escolleuna pra a súa obra poética, non só por ser máis dúctil, sinón porque era máis amplamente comprendida, e como o francés "plus commune a toute gens". Pero o rei Alfonso non tiña delicadeza de ouvido pra a música de aquilo idioma; e fixo tan mal emprego da súa maleabilidade, que se torna na súa obra tan duro coma o máis duro castelán. Así, as súas cantigas de miragres amosan "estridente contraste coas líricas dos Cancioeiros, escritas na mesma época e na mesma língoa".

Sigue Bell, pousada e demoradamente, o proceso áureo da nosa literatura medieval, hastra que esmorece. Sinala despois como, ó longo de catrocentos anos, a fala galega se mantén estrana á criación literaria. Pra o fenómeno do estourido romántico, ten o crítico unha ollada de limpa comprensión. O idioma —dí— era susceptible de se anovar como instrumento de expresión literaria; e a personalidade lingüística de Galicia —principalmente na lírica— emprincipia o camiño da súa restauración. Ahí están as primeiras amosas nos poetas menores que abriron o vieiro. Logo, veñen as figures senlleiras:

O estilo de Rosalía é tan fluínte, tan natural, que ás veces máis semella música que lingoaxe; poucos autores atingiron atal perfeición de forma, sin o menor artificio. O engado indefinible dos versos de Pondal está no que hai niles de recuado, de soave tenrura, de música tristenta; é un verdadeiro bardo celta, fillo do vento e da chuvia; coa autora de "Follas novas", é o poeta máis xenuino que ten producido a Galicia moderna. O que en Lamas Carvajal dá máis valemto á súa poesía, é que nla é a voz do pobo labrego a que fala; a pesares dos seus defeitos, hai nos seus poemas líricos unha música delicada que os ergue por riba da vulgaridade.

Escribe aínda Bell, con xuício seguro, sobre a poética de Curros, a de Noriega, Cabanillas e López Abente. Estuda, asimade, a nosa poesía popular, e adevirte que pecha todo o instintivo amor da poesía dos pobos celtas. Frente da obra lírica de Galicia, que ten consultado e interpretado con sagacidade, opina: "A poesía galega será —como dín os seus detraitores— unha música insinuada, incorporea; unha voz agra e asubiante como a do vento que zoa nas xunqueiras. Pero ten un engado natural, un carácter de seu, unha atmósfera propia, que lle comunican atractivos e gosto peculiares".

Nembargante, Aubrey Fitz-Gerald Bell, si admite que o noso idioma é unha fala xurdiamente lírica, reconece tamén as súas innegabres condicións para a prosa. Apés de examinar a produción por íl conocida dos escritores galegos, remata por afirmar que as posibilidades e fermosura da prosa de Galicia teñen sido compridamente demostradas...